

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

THE FORESTERS' ASSOCIATION OF TURKEY

Yeşili görmeyen gözler, renk zevkinden mahrumdur.

Orman Kanunu'nun 17'nci Maddesinin Üçüncü Fıkrasının Uygulanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine Dair Basın Duyurusu

Türkiye henüz 6 Şubat 2023 tarihli depremlerin acısını yaşarken 15 Şubat 2023 tarihli Resmi Gazetede Orman Kanunu'nun 17'nci Maddesinin Üçüncü Fıkrasının Uygulanması Hakkında Yönetmelikte değişiklik yapıldı. Daha 15 ay önce çıkarılan bu yönetmelikte orman alanlarında “Lisanssız elektrik üretim tesisleri ile lisanslı güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesislerine orman sayılan alanlarda izin verilmez” hükmü bulunurken 180 derecelik bir dönüşle ormanlarda lisanslı güneş enerjisi santrali kurulmasının da önü açıldı. Enerji şirketlerinin orman alanlarında uzun yıllardır güneş enerjisi tesisi kurmaya çalıştıkları biliniyordu. Ancak Orman Genel Müdürlüğü bu taleplere karşı duruyordu. Enerji lobilerinin yenilenebilir enerji üretimini gerekçe göstererek yaptıkları girişimlerin ne yazık ki meyvesini verdiği anlaşılıyor! Her ne kadar söz konusu güneş santrallerinin fiilen taşlık, kayalık, verimsiz orman alanlarında kurulacağı belirtilerek, ormanlara zarar verilmeyecekmiş gibi bir algı yaratılmaya çalışılsa da taşlık, kayalık, verimsiz ormanlar biyolojik çeşitliliğin sıcak noktalarıdır. Çünkü bu alanlar dağ keçileri, yırtıcı kuşlar, sürüngenler, endemik ve nadir bitki türleri başta olmak üzere çok sayıda bitki ve hayvan türünün habitatlarıdır. Orman içindeki bir alanın üzerinde ağaç olmaması ya da seyrek ağaçlar bulunması, taşlık ya da kayalık olması oranın işe yaramaz bir alan olduğu anlamına gelmez. Bir yenilenebilir enerji tesisi biyolojik çeşitliliğe zarar veriyorsa, sel ve heyelan gibi olumsuzluklara yol açıyorsa, yenilenebilir enerji tesisi olduğu ileri sürülemez. Dünyada bu durum “yanlış azaltım” olarak adlandırılmaktadır.

Orman Kanunun 17. maddesinin üçüncü fıkrası kamu yararı ve zaruret gerekçeleriyle ormanlardan verilebilecek izinleri düzenlemekte ve hemen her yıl birkaç yeni tesis eklenerek genişletilmektedir. Bu kapsamda ormanlarda havaalanı, demiryolu, boru hattı, mezarlık, hayvan bakımevi, atış poligonu gibi elliye yakın tesise izin verilebilmektedir. Bu yolla 2021 yılı sonuna kadar yaklaşık 627 bin hektar orman alanında 49 bin adet izin verilmiştir. İzinlerin yarısından fazlasına karşılık gelen 346 bin hektarı ise 2012-2021 yılları arasındadır. Bu miktar, 2021 yılında yanan orman alanlarının 2 katı kadardır. Üstelik yanan orman alanları yeniden ormanlaştırılırken ormanlardan kamu yararı ve zaruret gerekçesiyle izin verilen alanların neredeyse tamamının bir daha orman olması imkânsızdır.

15 Şubat 2023 tarihindeki bir diğer değişiklikle de ek olarak havaalanlarında yakıt ve bakım ile ilgili tesisler ile yolcular için sağlık, otel, lokanta, akaryakıt tesisi, dini tesis, terminal binası, alışveriş ünitelerine izin verilmesi olanaklı hale getirilmiştir. Sayılan bu tesisler İstanbul Havalimanı'nı akla getirmektedir. Çünkü izin verilecek tesislerin tamamı havalimanının ÇED Yönetmeliğinde sıralanmıştır. Dört yıl kadar önce açılan İstanbul Havalimanı'nda bu tesislerin önemli bir kısmı halen faaliyettedir. Bu bağlamda, tesislerin gerekli izinler alınmadan mı inşa edildiği sorgulanmalıdır.

Orman Kanunu'nun 17'nci Maddesinde yapılan değişikliklerin nedeni anlaşılmalı çalışılırken; 24 Şubat 2023 tarihli Resmi Gazetede Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yayımlandı. Bu Kararname ile de Orman Kanunu'na 2018 yılında bir torba kanun ile eklenen Ek 16'ncı maddede belirtilen, yine taşlık, kayalık, verimsiz orman alanlarıyla mera alanlarında geçici veya kesin iskân alanları kurulabilmesinin önü açıldı. Üstelik kararnameye göre yerleşime açılacak orman alanlarını

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

THE FORESTERS' ASSOCIATION OF TURKEY

Yeşili görmeyen gözler, renk zevkından mahrumdur.

belirleme yetkisi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına verilerek, Tarım ve Orman Bakanlığı bütünüyle devreden çıkarıldı. Kararname Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını yalnızca Tarım ve Orman Bakanlığına bilgi vermekle yükümlü kıldı. Ek olarak, enkazların depolanacağı döküm sahaları mevzuattaki belgelendirmeye ilişkin hükümlerin dışında bırakıldı.

Depremlerden zarar gören yurttaşlarımızın bir an önce sıcak yuvalarına kavuşması tüm ülkenin arzusudur. Ancak bu yapılırken panikle ve aceleyle hareket edilmesi, bilimsel altyapısı oluşturulmadan kararlar alınması, orman ve diğer ekosistemlerin zarar görmesine yol açabilecektir. Bu gibi durumlarda ormanlar ilk olarak akla gelmemeli ve arsa ofisi gibi kullanılmamalıdır.

Ülkemizde meydana gelen her depremden sonra gündem olan, ancak kısa süre sonra unutularak göz ardı edilen iki önemli husus geçerliliğini korumaktadır. Bunlar;

Kalitesiz ve plansız yoğun yapılaşma,

Jeolojik-jeoteknik faktörler dikkate alınmadan veya bunlara gereken önem verilmeden yapılan hatalı yer seçimleridir.

Sadece ormanlar değil vasfı ne olursa olsun yeni yerleşime açılacak tüm alanlarda, kapsamlı zemin etütleri yapılmadan imara konu edilmemelidir.

Başta ormanlar olmak üzere doğal ekosistemler özellikle iklim değişikliğinin neden olduğu aşırı hava olayları kaynaklı afetlerle mücadeleye katkı sağlamaktadır. Deprem bölgesinde sadece depreme dirençli değil, diğer afetlere de dirençli ve aynı zamanda kentlerin kültürel, tarihi ve ekolojik özelliklerini yansıtan bir anlayışla kentler kurulmalıdır. Bu da bilim ve ortak akılla hareket edilirse mümkündür. Sonuç olarak, bir afetin yaraları sarılırken diğer afetlerin önü açılmamalıdır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur, 01.03.2023

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
57. DÖNEM YÖNETİM KURULU